

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS HAJDUMEGYEI FÜGGETLENSÉGI PÁRT HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Elofizetési árak:	
Helyben:	Vidékre küldve:
Egy évre . . . 10 kor. — fill.	Egy évre . . . 10 kor. — fill.
Fel évre . . . 5 . . .	Fel évre . . . 5 . . .
Negyed évre . . . 2 . . . 50.	Negyed évre . . . 2 . . . 50.
Egy óra . . .	Egy óra . . . 70.
Egyesszam ára 4 fillér.	

Főszerkesztő: **BENEDEK JÁNOS.**
Felelős szerkesztő: **HJ. MÓRICZ PÁL.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetési díjak:
Hat hasabos petit sor 10 fillér. Nagyobb terjedelmű és többször megjelent hirdetések jutányosan. — Apró hirdetés minden sor 4 fillér.

Bocskay szobra Hajdúvármegyében.

Ezuttal csak röviden szólok hozzá a kérdéshez, melyet már ezen lap hátsó oldalán idestova egy éve, hogy felvettem. De akkor hiába kürtöltem, vattát dugtak az urak a fülökbe. Karba vett az irás, de nem halt meg az eszme, sőt feltámadott. A múlt havi vármegyei közgyűlésen támasztották fel; de szegyenletes, amilyen körülmények között ez történt.

Semmi nemesség, hála nem nyilvánult meg az eszme ezen felkarolásában. A kik azt a javaslatot tették, a kik azt a javaslatot határozattá emelték, ha meggondolják a dolgot, felszélvezhetik magokat. Midőn ugyanis Nyárádszereda város segélyt kért az ott felállítandó **B o c s k a y** szoborra, Hajdúvármegye határozta (olvassd a Szabadság okt. 4-iki számát): „hogy Nyárádszeredának nem ad segélyt, hanem Hajdúvármegyében állít szobrot Bocskaynak.”

E határozat második része helyes és a hajduk csak köteles hálájokat róják le, midőn szobrot állítanak Bocskaynak; de az első rész határozatlan szűkösre vall és szegyenletes. Hajdúvármegyének nem illett elutasítani az olyan kérést, mely

bárhonnét származott legyen is, de egy Bocskay szoborra kért segélyt. Hajdúvármegyének lelkes örömmel kellett volna megadni ezt a segélyt, bárha kisebb összegben is, mert a hajduknak is büszkeségére szolgál az, ha vagyonok, kiváltságaik, hatalmuk, mai jólétek önzetlen alapítójának nagy Bocskay Istánnak minél több emléke, szobra áll fönt. Korlátolt érzékre és tapintatra vaíl tehát, hogy a Nyárádszereda kérése alól kibuvót kerestek és találtak is abban, hogy nem adományoznak a Bocskay szoborra, hanem Hajdúvármegyében állítanak szobrot Bocskaynak. Ám állítsanak itt Bocskaynak szobrokat, mi örülünk neki leginkább, de a fukarság bélyegével azt a mozgalmat előre ne feketítsék be és botorul ne tüntessék fel a vármegyét, a hajduságot olyan együgyűnek, hogy csupán most jutott eszükbe, a nyárádszeredai kérelemmel foglalkozván, szobrot emelni Bocskaynak.

Az a szomorú, hogy a nagypipás jó urak csak most vették tudomásul ezt a közvélemény garatjában régen örölt eszmét. A nyárádszeredai kokasnak kellett rájuk kukorékolniok, mignem fülökből kiesett a kanóc.

De meg azután hogy képzelik azt a szobor építést? Gondolják, az a félig hivatalos urakból kinevezett többé-

kevésbé népszerű vagy népszerűtlen bizottság sikeres eredménnyel fog erre a célra gyűjteni? Beleöszülnek, belekopaszodnak azok a jó urak abba! De meg nem is azon kellett volna kezdeni, a — koldulás, ha már a toldott-foldott tekintetes vármegye beleelegyítette magát a kérdésbe. Jó példaadásul mindjárt a vármegyének kellett volna, vagy mivel még ma sem késő — kell a vármegyéhez méltó összeget megszavaztatni a régi hajdúvárosban emelendő Bocskay szobrokra; mert e községekben, melyektől lassan-lassan mindent elkoboznak, ugyis csak Bocskaynak az ércszobra hirdethető idők végéig, volt valaha egy „hajdu király” s volt valaha „szabad hajduság” is. De ezen a vármegye által megszavazott tekintélyes összeg gyarapítására, a szobor alaphoz csatlós végett, a Hajduböszörményben maholnap haszon nélkül tartott régi közös birtokot, a régi kerületi házat is értékesíteni kell.

Ha a hajduböszörményi testvéreknek nem kell ez a ház, adjuk annak, a ki többet ad érte és az innét befolyt összeget is fordítsuk a majdan felállítandó Bocskay szobroknak, nem pedig szobornak a költségeire; mert az egy eredeti minta után mind a hat régi hajdúvárosnak piaczn kell állítani Bocskay szobrot. A nagy jól-

Történet a Kriván alól.

Hirta: **Vértessy Gyula.**

Az aljegyző ur kezdi eszrevenni a tisztelt bíró urak hangulatából, hogy neki ma alighanem le fog kopni a körme a sok irkafirkától.

Pedig olyan végtelenül egyszerű dolog az egész. Csodálatos, hogy nem tudnak rajta eligazodni.

A törvényszéki elnök ur határozottan azt állítja, hogy Poduska Jano (aki különben szerinte kötni való gazember ex ovo), előre megfontolt gyilkossági szándékkal ütötte le azt a legényt, aki a feleségének tette a szépet.

— Világos a tényállás, uraim, világos mint a nap. Poduskának csinos felesége volt; a Gyuro, micsoda Gyuro is?

— Guda Gyuro — világosítja fel az elnök urat az aljegyző ur.

— Guda Gyurot megszerette az aszszony, az ura rájött, agyonütötte a legényt, Világos az eset, mint . . .

— Mint a nap — végzi be az egyik bíró ur.

A másik bíró ur pedig a várható védelmet igyekszik jó előre megdönteni.

— Azt mondják, hogy krumplit lopott Gyuro Poduskától s azért ütötte le. Ez lehetetlen. Egy zsák krumpliért nem szokás ölni.

— Nem bizony. És én ki is fogom sütni az igazságot. Hiába hazudik nekem Poduska barátom. Nem a krumpliért cselekedte ő azt, amit cselekedett. Hanem holmi becsületbeli ügyet akart lebonyolítani. Hohó, ezt már nem hagyjuk annyiba. Hogy is ne! Még hogy az e fajta rengyos parasztnépség is majmolja az urakat. Olyan nincs! Példát kell szolgáltatnunk, hogy büntetlenül nem lehet csak úgy leütögetni azt, akiről azt hisszük, hogy a feleségünk szeretője. Példát kell szolgáltatni. És fogunk is. Meg kell bosszulni szegény Guda Gyuro ártatlan halálát. Majd megtanítunk mi téged Poduska Jano arra, hogy az embereket nem szokás úgy leütögetni, mint a kutyákat.

És abban az elkeseredett gyűlöletben, melyet az elnök ur érez a szegény tót ember iránt, van valami abból a félelemből is, melyet a más szénáját huzogatni szerető urak éreznek egy-egy ilyen véresen végződő „eset” után. Végül pedig az irigységnek valamelyes árnyalata is van ebben a gyűlöletben; igen, az irigységé, hiába is tagadná

az elnök ur — az irigységé, hogy ez a komisz tót ember úgy mert cselekedni, ahogy a gentlemannek se mernek mindig cselekedni.

Hanem a vádlott csak nem akarja vállalni azt, hogy ő holmi sértett becsület miatt ölt. Nem ő. Eszé ágában sem volt ilyesmi.

Az elnök urat tetjesen kihozza a sodrából a makacs tagadás.

— Ostoba tótja, nem meri bevallani azt, ami fényt vetne az ő lovagias lelkületére. Így is felkötöttjük ha rajtunk áll, ugy is; de így legalább a becsületért halt meg, úgy meg egy zsák krumpliért.

De hiába kapacizál az elnök ur; Poduska Jano csak a krumpliért akar meghalni és talán huszadszor ismétli már:

— Azért ütöttem le, mert el akarta lopni a krumplinkat. Semmi másért, csak azért. Hiába is akarják a bíró urak, nem vállalhatok magamra olyat, ami nem igaz.

— Hát nem voltak régtől haragban Gudával? Nem volt összezőrdülések már azelőtt?

— De volt.
Az elnök ur megörül. Aha, hát mégis volt. Mindjárt kiszül már a dolog.

tevő Boeckay szobrához mindegyik régi hajduvárosnak egyformán jussa van és ebből a jussból egyetlen városnak a javára, bármelyiket választánák is, nem engedhetünk. Azért itten hat Boeckayszobrot kell állítani, másként csak a viszálykodást szítja fel a nyárádszeredai szentlélektől oly váratlan tüzességgel megszállott szüklátkörü kivatalos vármegye, a melynek illetőleg az általa kiküldött szoborbizottságnak a felhívását, programját várjuk, hogy — amennyiben egyet nem értünk azzal — előjáróban bonczkés alá vegyük azt, vagy pedig amennyiben a közös helyesléssel találkozhatik ez a meglehetősen fonakul indított mozgalom, hogy ekkor erőnkhez képest támogatassuk azt.

Ijabb Móricz Pál.

A föld.

(Budapesti levél.)

(B. B.) Üdvözlöm azt a kétmagyar író, akik egy darab magyar földet állítottak be a Nemzeti Színház deszkáira. Egy darabot a nemzet legkonzervatívabb és legtermékenyebb létalapjából, melynek minden porszeme magyar testből vállott ki és minden porszeméből magyar test terem. Az anyaság testi fogalma sehol közvetlenebb nem lehet, mint a föld és népe között; a nép a földben porlik szét és a földből az új kor népe támad fel. De ki gondol arra, hogy ez a megdöbbentő anyagi közösség az érzéseknek egész nagy ideghálózatát rejtegeti? Ki gondol arra, hogy a földnek lelke van? Íróink a problémákat a fellegek között keresik. Tudásvágyukat leginkább az a közös emberi tünemény izgatja, mely az anyag-

tól látszólag független. Ami az anyaggal együtt jár, annak szabálya és következése: az éhség, gyűjtő ösztön, kapzsiság, irigység, jogküzdelem és vérbosszu: mindez előttük immár egyszerű mozgató erői közé tartozik az anyagért folytatott létharcznak. A népek sorsát most és örökké ezek a mozgató erők intézik és döntenek el. De az írónak nincs már kedve belevegyni a szürke tömegek banális életharczába. Modern bonyodalmakat keres. Beletévelyeg a hipnozis sötétségébe. Vértől borzadó gonosztevőket elemel. Tempolomba járó kéjenczeket vallat ki, kivételes tévedésekből és sülyedésekből közös életszabályokat igyekszik kihámozni. A természetes életszabályokkal való összeütközéseket nyomozza s ha nyomra jut, felkiáltó és kérdőjeleket rajzol utána. Bizar gondolatokban keresi a kulcsot az ember törvényének, fejlődésének és megértésének titkához. Kinek jutna eszébe az az együgyű igazság, hogy az emberiség nem kórházakban fejlődik, hanem az alkotó munka műhelyeiben? És ki gondolna arra, hogy a társadalom örökké tartó átalakulási folyamatában nem a tevelgyés az alakító és tápláló elem, hanem a levegő, a víz és a föld?!

Kemechey és Malonyai meglátták a földet, jó ezer esztendő múlva azután, hogy ez a föld magyar. Mégis jó szemük volt. Nemzeti írók számára a föld soha sem nyújtott tanulságosabb látványt, mint ma. A problémák problémája nem a főváros csillogó zsúrjain, pártpolitikai értekezletein és nem is a kereskedelmi kongresszusokon dől el, hanem a nyers szagu föld hátán, mely zsurozók, politizálók és kereskedelmi utazók egyetlen szilárd lábvető pontja. Kie legyen ez a megmozdult magyar föld, tápláló erejével, hagyományával és népével együtt, kie legyen: anyám, tied, vagy az övé? Ime, a modern magyar létküzdelem égetően nagy kérdése, melyben az egyetlen, szilárd nemzeti létalap rendeltetését és jövőjét illető minden aggodalom és reménykedés befér.

— Mikor volt? — kérdé olyan izgattottan, olyanféle tekintettel, amianővel a jó vadászkutya néz a felvert nyomra.

— Hát mikor a Gyuro eltörte a fejét. Elkérte, mikor a gyetvai csurgón dolgoztunk, oszt csak másnap hozta haza, akkor is eltörve. Akkor összeszidtam. De megkért, oszt más nyelet is vett a gyetvai vásáron, hát rendbe jött a dolog.

— Eh, nem a fejsze miatt vesztél te össze vele! Más miatt.

— Már én csak jobban tudom, akár milyen okosak a bíró urak!

— Dehogyan tudod! Azaz hogy tudod, de nem akarod mondani. Gyuro a feleséget szerette és emiatt volt köztetek a harag. És most is ezért történt a veszekedés. Azt a bolondnak mond, hogy a krumpli miatt. Azért ütöttem agyon, mert a feleséged szeretője volt.

Az elnök ur kivágta a tromfot és most várta a hatást: a vádlott őszinte vallomását.

Csak hogy a hatás elmaradt s Poduska Jano széles, bamba arcán valami vigyorgó mosolygás szaladt át, míg mondta:

— Hogy a szeretője volt? Aj, dehogyan azért! Minek tegyen az ember olyat, amivel úgy se segít a bajon. Tudtam én, hogy az asszony Gyurot szerette, de azt is tudtam, hogy ha szaszor agyonütöm Gyurot, akkor se fordul vissza a szíve hozzám. Hát ezt e dolgot már csak hagytam volna. Az Anca azért jó volt hozzám. Jó puliszkát főzött, a bürgehüs mellé pedig a krumplit

senki se tudta úgy megfőzni, mint ő. A házam tájékát is rendben tartotta, idejében kimosott mindent, kenyer is volt mindig, ha kevés is, de volt. Én tölem szerethette Gyurot. Fajd egy kicsit, de hát tudtam, hogy nem segíthetek rajta. Egyszer bucsun is volt az urpini szüz Máriánál, hogy fordítsa el az asszonyaszívét Gyurotól, de hát talán a jósgagos Isten se akart rajtam segíteni. Hát oszt belenyugodtam,

— Hazudsz te most.

— Nem én!

Bátran nézett a bírái szeme közé és így mondta:

Csak a krumpliért ütöttem agyon. Az volt az utolsó zsák krumpli. Tudta hogy utolsó. Még is el akarta lopni tőlünk. Elnézte volna, hogy éhen haljunk meg. Ezért ütöttem agyon a gazembert. Mert az volt instálom, ha nem lett volna az, nem akarta volna tőlünk ellopni a krumplit, mert tudhatta, hogy Anca is csak abból eszik, oszt ő is csak éhezik, ha nekem nincs krumplim.

Az elnök ur csak egyre rázza a fejét. Nem hisz ő ebben a krumpli történetben.

De az egyik bíró ur, aki hivatalos dolgai mellett tárczákat is szokott irkálni, oda-sugja az elnök urnak:

— Látod, nagyságos uram, ez az ember igazán szerette ám a feleségét.

Az elnök ur feleli:

— Mese. Tud is az ilyen paraszt szeretni..

A szinműirók úgy adják meg a feleletet, hogy ez a föld az enyém maradjon, enyém, a régi középosztály sarjáé. Te paraszt: te szereted ezt a földet, de kegyetlenül szereted s felfalod saját fajtádat is, ha birvagyad utjában áll. Ő az új, földes úr, csak kihasználja a földet, de a vele járó nemes kötelességeket átérezni nem tudja. A magyar föld értékes tartozékának: a népek vezetésére egyik sem emelkedett fel. Tevékenységük nyomán nagy vagyon támad, de ez csak nyom és nem boldogít. A tömeg szegényedik. Romlik. Visszamarad. És a talvak nyugodt életében a siralomvölgy panasza kél.

Te és ő léptetek tehát vissza s adjátok át a vezető helyet nekem, ki a föld szeretetével s megbecsülésével fajom szeretetét s megbecsülését összeegyeztetni tudom. Így szól az írók itélete. Bátor itélet. Erkölcsösségében nemes, czéljára nézve hazafias. De végrehajthatlan itélet, mely megnyugvás helyett aggodalmat kelt a népek szívében.

Oh, mely sötét reménytelenség ülne keblemre, ha az új földesurak visszavonulása s a régiak birtokbalépése volna az egyetlen kilátás arra, hogy ez a magyar föld milliónyi népével együtt nemzeti hivatásának megfelelően kezeltessek és vezettessék! Mily kétségbejítő volna, ha hinni kellene azt, hogy a föld a töle elválaszthatlan hagyományokkal és érzésekkel együtt elveszett ránk nézve, ha az új birtokos szívében a fajszertet ösztöne nem áll őrt! Mely szomorú sors várna erre a nemzetre ha a föld azon arányában, amint új kézre jut, rideg üzleti tőkévé változnék át s némették, szlávva vagy románna alakulna át a benne rejtőző magyar vér! Am minden hitem tiltakozik az ellen, hogy egy egyszerű birtokveteli szerződés az ezredeves magyar föld lelkét kiölje.

Mert a földnek lelke van. Az új birtokos azt még nem érzi meg. Parancsol a földnek. Szolgájának tart a. Nem lát benne mást, mint sarat, amely ragad, port, amely piszkol, vagyonforrást, amely gazdagít. De lassankint érzéseket vált ki lelkében a szelid róna, hullámzó kalász rengetegekkel: a zöldülő vetés; a réti széna illata, a pusztai kutagás; a békák brekegése, az esti harangszó, mely összeolvad a magyar nótával; az aratás és szüret, melyben beleszóvdódik a magyar népszokás; a munkásfogadás, melybe bele vegyül a magyar faj értelmessége és becsülettudása; minden lépésében követi az urat a magyarság foglalkoztató, lekötő, megvesztegető szelleme; a közös viszonyok közös szabályait megfigyeli, megszokja, mint megszokja a kedvenc székelt, a kedvelt lugost, az árnyékos fát az udvar közepén s azt a tűzhelyet, melynek külön illata és külön melege van. És magáéknak vallja mindezeket lassankint. És megszereti. Megsimogatja az általa ültetett fát, melyet nem tört le a vihar. Elmereng egy magános kőhalmazon. Megőrül egy ismert arcznak. Érzi az Otthon édes erejét. Mindez a földhöz kötve, ebből él, táplálkozik. S az új birtokos végre közös részesévé válik a vele egy forrásból merítő szokásainak, szabályainak, reményének, aggodalmának. Már ragaszkodik azokhoz. Már busulni tud szomorú elváltozásukon. Már megtanul szeretni. A föld lelke meghódította őt magának, szerelmesévé tévé, lelkével összenőtt, nevelt belőle magyart, igazit, ki vérelvel tudná védeni a megismert, megértett, megszeretett édes magyar földet. A magyar földnek ebben a nagyszerű átalakító hatásában hiszek én!

És nem félek attól, hogy a magyar föld érzéseit és hagyományait az új birtokosok kiölik, Csak nem érzik meg egyszerű-

re. De meghódolnak majd s nézzétek, mi történt, ezer év előtt: az fog történni ezután is. Politikusok, közgazdászok, írók, a nyers földre nézzétek! Oda gondoljatok. A tömeget, mely küzd, egyén egyén ellen, oda tereljétek. Itt élni hagyjátok. Erejét ne vegyétek.

A magyarság hódításának, a nemzeti faj kialakulásának felséges folyamata itt megyen véghez. Az igazi beolvadásnak ez az egyetlen műhelye. A nemzet örök életének ez az egyetlen biztató reménysége. Ez az egyetlen hite a magyar szívnek. Nézzétek írók és hirdessétek, hogy a földnek lelke van.

Ki közelségébe jutott e hódító erőnek, az tőlünk semmit el nem vehet. Csak pillanatra vonhat el, de visszaadja. Szívvel együtt vissza adja. És ez a föld nem lesz sem a tied, sem az övé. A mienk. Mi igazán meghódítánk s most ő hódít nekünk: a föld. Én, te és ő, kit ez a nagy hódító erő birokra fog, a mienk, egyedül és örökké a mienk!

A kis hercege regénye.

(— II —) Szegény kis hercege ez egyszer megjárt. Olyan volt, mint az elkényeztetett iskolásgyerek: hanczurozó, veszekedő. A pad alatt megcsipkedte a társait, papirgalacsinokkal hajigálta őket, egyiket másikat meg is verte. S a tanítóbácsik, akik a kegyuraság édes magzatját nem merték bántani, tehetetlenül néztek mint úzi játékaikat a csintalan kis hercege, az engedetlen, hanyag, pajkos diák. Pedig nem volt azért rossz fiu. A tiszoraiját megosztotta szépen a pajtásaival, játékszereit kölcsön adta másoknak is és nem irigyelte soha senkinek a mulatságát.

Az övéinek sok gondot okozott. Játék közben összetépte ruháit s nem győztek neki újat venni. Hazulról vadonat új öltözékekkel bocsátották el, de felőrával később felhasított kabáttal szaladgált az utcán. Felhasított kabáttal! Ilyen uri fiu! . . . Nosza, gyorsan új kabátot a rossz fiunak, mert szegényt hoz a külsejével a családjára! . . .

Senki sem birt vele és mindenki irigyelte tőle, hogy ilyen szabadon csintalanzkodhatik.

De most megjárt a rossz fiu. Sarokba állították, megszegyenyítették, megpirongattak, s végül rossz magaviselete miatt kizárták a iskolából. S azok, akiket valamikor megcsipkedett a pad alatt, akiket meghajigált papirgalacsinokkal, most meglehetnek elégedve, mert az elkényeztetett pajkos fiut keményen megbüntették.

Szegény, pajkos fiu! Te soha senkit sem bántottál olyan nagyon, mint ahogy most téged visszabántottak. Kirekesztettek az iskola négy fala közül, ahol oly haragos a tanítóbácsik, de ahol olyan jó, olyan édes a csintevés. Még szerencse, hogy nem vagy szegény gyerek, hogy nem adnak most suszterinasnak, akit a májszterur tanít a mesterségre lábszíjjal, nádpálczával. Öreg, szigoru gubernántot kapsz így csupán, aki nem ereszt a többi fiuk közé, akik játszhatnak, csintalanzkodhatnak továbbra is. Tudom fajni fog a szived, ha az utcáról behallod a vig iskolás fiuk zajos hanczurozását, s te nem mehetsz közéjük tépni a ruhádat . . .

A kis braganzai herceget elbocsájtották a hadsereg kötelékéből. Bizonyára nem a maga jószántából vetette le a szép huszárruhát, hanem úgy tettek vele, mint a

pajkos diakkal, akivel nem bír a tanító, — kivették az iskolából. El tudja e valaki képzelni, hogy az a hosszú, szőke, fiatal huszárhadnagy, aki tavaly nyáron olyan mélyrezen kaczerkodott páholyából a színpadra s a nézőterre, most nem jár többé aranyzsinóros egyenruhában, karddal, sarkantyusban, hanem egyszerű czivilben, mint valami magánhivatalnok.

A szabadságtéri tojásos kofák, akiket annyiszor riasztott szét a nagy vörös tőfőjével, talán meg sem ismernék többé. S a cigányok, akik annyi angyalos bankót muzsikáltak el a vidám hercege urtól, vajon köszönnének-e neki? Kitelik tőlük, hogy ők is haraguzsznak a szegény braganzai hercegegre, aki igazában senkit sem bántott, csak nagyokat mulatott.

Fogadok, hogy a kis hercege ha nem megy el Debreczenből vagy itt marad Aradon, ma is huszárruhát, kardot viselne. Itt senki sem zavarta volna, nálunk szeretik a mulatós gyereket. A cigány nem haragszik, ha hátán török el a hegedűt, csak jól megfizessék. A kofa is kibékül, ha a legázolt árúnak megadják az árát.

Idegenben mások az emberek. Nem becsülik ott meg a mulatós fiut, nem türik el a kedvteléseit. A kis hercege sem tett mást, csak mulatott vadul, duhajul, mint egykor Debreczenben a Bikában vagy nálunk a Fehér Keresztben. Itt szerették érte, ott gyalázatba döntötték.

Most, vége a regénynek.

(Arad és Vidéke.)

Az aradi vesztőhelyen.

Októberi hűvös szél fú
Keresztül a fákon,
Régen elmúlt nagy időknek
Jelenésit látom.

Itt folyt le a tragédia,
Hol merengve állok,
Ez a hely, hol dicső lelkük
Az egekbe szállott

S mintha nem is történt volna,
Soha itten semmi
Oly elhagyott, szürke tud ma
Ez a hely itt lenni.

Mintha nem is áztatta vón
Verük ezt a földet —
Körülottem vig parasztok
Kukoriczát törnek . . .

Varságh János.

NAPI HIREK.

Kötelesség mulasztó bizottsági tagok.

A tegnap tartott jog- és pénzügyi bizottsági ülésen megütközéssel tapasztalhatta az a néhány hivatalból jelenlevő tag, hogy a bizottságnak a törvényhatóság részéről beválasztott tagjai közül csupán egy, Márton Imre biz. tag volt jelen. A jog és pénzügyi bizottság üléseit azért mégis megtartották, mert fontos, halasztást nem tűrő ügyeket kellett elintézni a bizottságnak. Az összes bizottságok között talánegynék sincs a város szervezésében olyan fontos, jelentős szerepe, mint a jog és pénzügyi bizottságnak. Mikor az al-

bizottságokba a közgyűlés a tagokat beválasztja, valóságos harc, küzdelem folyik a választások alatt, mert minden ambiciózus képviselő törekedik bizottságokba. Deugylátszik igyekezetük, ügybuzgóságuk csupán csak a bejutásig terjed, mert sajnosan tapasztaljuk, hogy bizony nem igen szeretnek ellátogatni a gyűlésekre, melyeken igen gyakran a városnak nagyon is fontos érdekeiről van szó. A legfontosabb bizottságnak a jog és pénzügyi bizottságnak a hivatalbéli tagjain kívül a törvényhatósági bizottságból 24 választott tagja van. És csodálatos, e közül a 24 tag közül csupán egyetlenegy tag jelent meg. A többi 23 tag nem tartotta szükségesnek megjelenni és mi csak Bakonyi Samu országgyűlési képviselőnek az elmaradását tudjuk indokoltnak, kinek a képviselői teendők miatt a fővárosba kellett utaznia, többi távollétével tündökölt a gyűlésen. Pedig e fontos bizottság tagjainak e nemtörődömsége nem helyes, sőt káros; ha a közgyűlés bizalmával tünteti ki a törvh. azon tagjait, kiket a bizottságba beválaszt, a bizalmat hálálják meg azzal, hogy teljesíték kötelességüket és legalább jelennek meg a gyűléseken. Az ilyen kötelességmulasztást elhallgatni nem lehet. Valami rendszabályt kellene alkotni, mely az igazolatlanul távol maradó tagokat pénzbüntetéssel sújtaná. Ha ez megtörténik, akkor bizonyára a 24 tag közül nem egy jelenik meg. De különben is helyes lenne, ha a bizottság elnöke kimutatást állítana össze az elmaradókról és újbóli választás esetén jelentést tenne a közgyűlésnek hogy a tagok közül kik és hányszor jelentek meg a gyűléseken és kik maradtak távol? A közgyűlés ez esetben tájékozva lenne, kik teljesítik kötelességüket és ehez mérten alakítaná újból a bizottságot, mert súlyos megrovást érdemelnek azok a bizottsági tagok, kik a rájuk ruházott bizalommal ily lelkiösmeretlenül élnek vissza.

Az új országháza.

Az országgyűlés pompás hajlékában ma október 8-án kezdte meg a képviselőház üléseit. A fényes várkastély, mely nagyon hasonlít a Rajna menti német rablólovagok fészkeihez, igazán ellentéte a nép szegénységének és nyomorának. De hát hiába, szeretjük a fényt, pompát, a ezifraságot. A világ előtt így szokott megjelenni a magyar. Cifra rongyok takarják a korgó gyomrot.

Képkiallítás Debreczenben.

A debreczeni műpártoló egyesület tegnap választmányi ülést tartott. A gyűlés lelkedéssel határozta el, hogy az idén képkiallítást rendez Debreczenben. A kiállítás november 5-én nyílik meg és bezárólag november 23-ig tart. A kiállítást ezuttal is a városháza nagytermében rendezik. A kiállítás rendezésével Pálffy József és Bakos Tibor tanárokat bízták meg, akik a napokban már érintkezésbe lépnek a budapesti képzőművészeti társulattal.

Debreczen köszönete Kossuth orvosának.

Annak idején megemlékeztünk arról a szép és kegyeletes ajándékról, melyet Dr. Bassó Arnold, Kossuth Lajos háziorvosa Debreczen városának küldött. Bassó dr. ugyan is elküldte Kossuth Lajos pipáját, melyet akkor adott ajándékba orvosának, mikor az a dobányzástól eltöltött Bassó dr. azzal küldötte el a pipát, a polgármesterhez, hogy állítsák ki az ereklye kiállításán és azután őrizze meg a város, mint Kossuth Lajos relikviáját. A pipát a város át is vette. A város Kossuth Lajos pipáját ideiglenesen a magánlevéltárba helyezte el és Bassó dr-nak — az ereklyetárgyért — a város nevében köszönő levelet küldenek.

A városi tanács és a honvéd huszárok.

Nem mindennapi vizsaly keletkezett most a 2. h. huszárezred parancsnoksága és városi tanács között. A 2-ik honvedhuszar ezred kaszárnyája városi é.ület, városi tulajdon, melyet a kincstár berbe bír a várostól. Természetesen az építkezést, javítást a város eszközli és a katonai parancsnokság a város költségére annak tudta nélkül semmiféle javítást, munkalátot nem végezethet. Nemrégiben azonban ez is megtörtént. A honvedhuszar kaszárnyában javításokat eszközöltetett a város és egy falat, mivel az meg nem száradt ki és a meszelés eredménytelen lett volna, nem meszeltetett be. Ebből támadt a vizsaly, mert az ezred parancsnoksága nem tudta bevégni, míg a fal teljesen kiszarad, hanem huszárokkal meszeltette be a falat. Természetesen ez költséggel járt és az ezred parancsnoksága átrít a városhoz, hogy a felmerült 28 korona költséget azonnal térítse meg, mert ellenkező esetben a „főispánna k” tesznek jelentést. A tanácsülésen ma került elő ez a külföldös hangu, fonyegató átrít, melyre a tanács azt a választ küldi az ezredparancsnokságnak, hogy ő a költséget nem téríti meg, mert a katonaságnak nincs joga a város tudta nélkül annak költségére városi tulajdont kepező épületen javítást eszközölni. Ha a katonaság mégis megtette, viselje is a költséget, jelen esetben annál inkább, mert a meg most is nedves falat kiszaradás esetén újból be kell meszeltetni.

Kesik a bérház elszámolása.

Évek óta ott díszlegnek a főtérren a ma sem sokat jövedelmező díszes városi bérházak. Az első számú bérház majdnem két évvel korábban épült fel, mint a másik. Négy év óta áll készen az első számú bérház és csak a mai tanácsülésen derült ki, hogy a város mostan is tartozik a bérházra és hogy a költségekről mai napig sem számolt el a főmérnök. A Schlick gyárnak van még a várostól az első számú bérháznál teljesített munkalátokért 3000 korona követelése. És most a gyár felszólította a gazdag Debreczent, ideje lenne már kifizetni ezt a pénzt. A mai tanácsülésen mutatta be Körner tanácsnok a gyár felszólítását, de hát a tanács még most sem fizet, hanem felhívja a főmérnököt (valjon hanyadszor cselekszi ezt!?), végre mutassa már be a tanácsnak az első számú bérház elszámolását. Bizony ideje is volna már megtudni, mennyibe került a városnak a főmérnök ezen agárdereku remeke?

Miksa Károly.

Apró csecesszopó gyerek viseli e nevet. A trónörökös fia, akinek apja a házassága előtt lemondott arról a természetes jogról, hogy az örököse utóda, a fia lehessen. De valjon lemond-e a fia? Ma még csak a dajkával van elfoglalva és annak telt emlőin táplálkozik. De majd ha megnő, öntudatos férfiuva lesz és követelni fogja jogait? Mi lesz akkor? Ki tudja, nem-e teszi szerencsétlenné származása és nem tesz szerencsétlenné milliókat? Mindez a jövő titka. Bizonyos azonban, hogy Miksa Károly és utódai, ha a végzet másként nem rendelkezik, szerepelni fognak még a magyar nemzet történetében; úgy lehet, vér és atok fogja beírni nevüket annak lapjaira. Hej! de jó volna ha a jövőben pillanthatnánk a bölcsője fölött . . .

Gondnokság alá helyezett főispán.

Torontál vármegye elmebeteg főispánját, gróf Bethlen Miklót a nagybecskereki törvényszke gondnokság alá helyezte.

A légszeszgyár költségvetése.

A jog és pénzügyi bizottság tegnap Vecsey Imre elnöklésével, a bizottsági tagoknak nagyon is csekély érdeklődésével tárgyalta a légszeszgyár költségvetését. A hivatalos tagokon kívül egyetlen egy választott tag, Márton Imre volt jelen. A légszeszgyár költségvetésirányzata 299,650 kor. bevetelt és 268,680 kor. 50 fillér kiadást irányoz elő. A remélhető tiszta jövedelem 30,960 korona 50 fillér. A bizottság úgy általánosságban, mint részletekben elfogadta a költségvetést és ajánlólag terjeszti a közgyűlés elé. Mindössze azt a megjegyzést tette, hogy a mostani gázgyári függő kölcsönt, tekintettel a kamatlab változandó voltára, állandósítani kellene. Ez a figyelemre méltó indítvány azt hisszük a közgyűlés helyesléssel fog találni. A tételekenti tárgyalás 5 óráig tartott, ekkor rekesztette be Vecsey Imre a tanácskozást. A tárgysorozatra kitézött két tárgy előkészítés hiánya miatt csak a legközelebbi gyűlésen kerül tárgyalás alá.

Egy temesvári lap F. Kállay Lujzáról.

A kedves debreczeni művésznőről, F. Kállay Lujzáról írja a Délmagyarország: F. Kállay Lujzát (Bözsi) bizvást számíthatjuk az újak közé, habár mintegy tíz év előtt — mint egészen kezdő énekesnő — már tagja volt Krecsányi színtársulatának. Azóta fényes diadalokat aratott a vidék legelső színpadain; a fiatal, kezdő énekesnőből ünnepeit primadonna lett. Bájos jelenség, élénk temperamentummal, kecses mozdulatokkal, tisztán esengő szép hanggal, mely szívből jön és utat talál a szívekhez. Természetesen sokat tapsoltak és legtöbb dalát megújratták.

A nőegylet köréből.

A debreczeni jótékony nőegylet elnöksége tudatja a város közönségével, hogy az idén az árvaház részére csak azon utcázakon gyűjtenek a kiküldött választmányi tagok, a melyről az idej gyűjtés a rossz tavaszi idő és egyéb okok miatt elmaradt, továbbá azon házaknál, melyek a már feljárt utcázakon elmaradtak. Ezzel kapcsolatban azt is tudatja a jótékony nőegylet, hogy a jövő 1903-ik évben a szokásos gyűjtés csak egyszer és pedig vagy tavasszal, vagy őszszel történik. A gyűjtés megkezdéséről és a kiküldött választmányi tagok neveiről hirtalpilag értesíti a közönséget. Mivel pedig a jótékony nőegylet árvaházának

fentartása a könyörületos szívekre van utalva, igen kérjük városunk minden nemését áldozni kész közönségét, hogy a gyűjtéssel megbízott választmányi tagjainkat szeretettel fogadni és az árvaház fentartására adományt adni méltóztassanak.

Papp László ügye és a tanács.

A városi közigazgatás és a tanács működését egyetlen egy ügy sem jellemzi jobban, mint Papp László, a városi szeszkereskedés üzletvezetőjének ösmeretes és annak idején a tanács tagjai között is nagy felháborodást keltett ügye. Szomorúan látjuk, hogy az olyan ügy, mely összefüggésben van a hírhedt Debreczen városi szeszkereskedéssel, az mind elalszik, belekerül az öreg podeszta rejtett aktái közé, az asztalfiókba. Az egész város felháborodással beszélt Papp László tamadásáról, midőn nyomtatói és városzerte terjesztett röpiratban támadta meg televelvalóját, a városi tanács egyik tagját, súlyos vádakkal illetve ezt a tanácsot és vele egyetemben a tanácsot, mint testületet, melynek megtorlás nélkül tamadhatók és vádolhatók a tagjai. A felháborodás leve akkortájt ugyan kissé felborsolta a t. tanács tagjait, de ma, a következmények azt igazolják, ez csak afféle műharag volt, mely felett ma már napirendre tértek és feledni akarják és a közönséggel is feledtetni akarják ezt az odiosus ügyet. Annak idején kifejtettük ez ügyben álláspontunkat; megmondoituk, hogy a tanácsnak a tamadás ellen elégtételt kell szerezni, mert tekintélye el nem tőr-beti, hogy egyik alkalmazottja, akár igazoltak a vádak akár nem, a tanács egyik tagját röpiratilag pellengérezze; hisz ha megtorlásnak a szüksége forog fent, más utja van annak. Azért a tanácsnak okvetleneleg-tételt kell szereznie és fel kell függesztetnie Papp Lászlót. Ugy suba alatt, titokban egyik tanácsotag erélyes felszólalására és indítványára annak idején foglalkozott is a tanács a Papp László ügyével. De ugy látszik, — a tanács tudja mi okból — nem mert határozott állást foglalni Papp Lászlóval szemben; hanem a nagy delejező erejű polgármester indítványára kiadták az ügyet a fő-ügyésznek azzal, hogy véleményes jelentését sürgősen terjessze be afelől, hogy milyen álláspontot foglaljanak el Papp Lászlóval szemben. Azóta két hónap is eltelt és — ugy látszik — ez a határozat csak az ügy elsimítására szolgál eszközül, mert a fő-ügyész „sürgős” jelentése mai napig is késik. Helyesli-e ezt a tanács? Vagy ismét a polgármester inye szerint történik — ez is így?

Zseni József keresztkomasága Amerikában.

A Magyar Nemzeti Szövetség lelkes társelnökéről, a Debreczenben is ösmert Zseni Józsefről olvassuk a Kováts Kálmán plebános amerikai újságjából a következőket: Zseni József, a magyar zászló kihozója az elmúlt szombaton délutánig volt a monongahelavölgyi magyarság kedves vendége, mikor is Chicagóba tavozott. Itteni tartózkodása alatt meglátogatta a traugeri híres kocsz-égető kemencéket, a homes-teadi híres sandikat, a környékbeli gyárakat,

kimetszett szívet, amelyet egy külön apparátusban valami folyadékban áztatott, újra ritmikus dobogásba hozott, vagyis életre keltett. A kísérletek megmutatták, hogy a tengeri nyul szíve, még ha jégen tartják is, a szervezettől való eltávolításának harmadik negyedik, sőt ötödik napján is mozgásba hozható. Még 12 óra múltával is sikert ért el és madárszíveket három nap múlva is életre hozott. Szeptember 29-én jelentette a tudós, hogy a vizsgálatait folytatta és kísérleteit, nemcsak a czelra kiválasztott állatokon fogja bemutatni, hanem, olyan állatokon is, amelyeknek teste már oszlásnak indult. Így egy kivette egy döglött tengeri nyul szívet és másnap hozta a fogott az élesztési kísérlethez, amely eredménynyel is járt. Hét napig jégen tartva sikerült a szívet újra dobogásba hozni, sőt a szív még az ötödik napon is halkan vert. Egész sora a döglött macskák, nyulakon és más állatokon vészelt kísérleteknek arra a megfigyelésre vezette Kulebko drt. hogy az állati szív életképessége jóval erősebb, mint a szervezet többi része, vagyis később hal meg és később indul oszlásnak, mint a test többi része. E kísérletek alapján a tudós most annak a kérdésnek a megoldásához fogott, vajon nem lehetne-e valamely betegségben elhunyt ember szívének visszaadni az életet? A kísérletek nagy nehézséggel jártak, mert a törvény értelmében csak bizonyos idő elmúltával szabad boncoláshoz fogni. Az első szív, amelylyel Kulebko dr. kísérletet tett, egy felnőtt emberé volt, aki hosszu és kínos agonia után halt meg úfuszban. A szívet két nappal a halál után vette ki, ám ez a kísérlet nem sikerült és az apparátus is kicsinek bizonyult. Augusztusban több gyermekszívvél kísérletezett, de ezuttal is eredmény nélkül. Épp egy ily szívet tett próbát, amelyet a tudós épp abba akart hagyni, mint hiabavalót, amikor valahová elhívták. — Hu-z perezzel később visszatért a laboratóriumba és meglepetve konstataálta, hogy a szív teljesen ritmikusán ver és az önműködő apparatus pontosan jelzi a dobogást. A szív körülbelül egy óráig működött, eleinte lassan és gyengén, később azonban teljesen normálisan. További kísérletek megmutatták, hogy az emberi szív életre keltése több időbe kerül, mint a nyulé, de az életrekeltés a halál után akár harmincz órával is megtörténhetik. Am az ily módon életre keltett szív csak egy óráig működik, amit a tudós a hiányos apparatusnak tulajdonít. Orvosi körökben fölmerült az a kérdés, hogy miképpen lehetne a szívnek ezt a mesterséges életre-keltését az orvosi praxisban érvényesíteni. Erre a kérdésre még alig lehet kielégítő választ adni. Egy pozitív haszna azonban bizonyos, a vizbefultak és akasztottak mesterséges életrekeltésénél nem szabad a reményt nyomban feladni s mint a fentebb említett kísérletek tanítják, a mentési munkálatokat esetleg órák hosszai is folytatni kell.

Debreczeni ingatlanok forgalma.

Kun Sándor és neje Posta Julianna veszik a debreczeni 798 sztkvben 6468 hrsza foglalt 4 hold 350 négyszög öl ondódi földet Nanasi Péterné Gyulai Zsuzsannától 4000 kor.

Henkel Csirkés Gáspár veszi a debreczeni pusztá elepi 70 sztkvben foglalt 5

hold 760 négyszögöl tanyaföldet özv. Stróbl Venczelnétől 2400 kor.

Czudor János és neje Kozák Mária veszik a debreczeni 821 sztkvben 3705/b 2 hrsza foglalt 743 négyszögöl csapókerti szőlőt Balog József és neje Boldog Juliannától 2800 kor.

Zagyva János és neje Balogh Zsuzsanna veszik a debreczeni pusztá-fancsikai 26 sztkvben foglalt 25 hold 513 négyszögöl kaszálót Molnár Sándortól 6000 kor.

Kemecey Ferenc és neje Pák Eszter veszik a debreczeni 7972 sztkvben foglalt ujosztású földet Mercs János és neje Márkus Juliannától 4000 kor.

Balogh József és neje Molnár Anna veszik a debreczeni 6238 sztkvben 5620/b hrsza foglalt 442 négyszögöl homokkerti szőlőt ifj. Bujdosó Ferenc és neje Vértési Zsuzsannától 4900 kor.

Szikszay Szabó Lenke és dr. Szikszay Szabó László veszik a debreczeni pusztá nagy-cserei 600 sztkvben foglalt 10 hold 538 öl kaszálót Nagy Jánostól 2100 k.

Dobó Bálint és neje Soós Julianna veszik a debreczeni 1512 sztkvben foglalt 5 hold 5 öl ondódi földet Szücs Istvántól 5000 kor.

Pető István úgyis mint kiskorú gyermekei gyámja veszi a debreczeni 5480 sztkvben foglalt Görbe-utca 9 sz. házat Szabó Lajos és neje Polgári Erzsébettől ajándék czímen.

Koroknai Sándor és neje Tar Julianna veszik a debreczeni 2160 sztkvben 6779 hrsza foglalt 11 hold 250 öl ondódi földet Grausz Mór és neje Róth Etelkától 10000 koronaért.

Nagy Lajos és neje Kovács Eszter veszik a debreczeni 1104 sztkvben foglalt 601 öl csapókerti szőlőt a debreczeni kölesönös segélyző egylettől 2300 koronaért.

Czuczor Ferenc és neje Krausz Zsuzsanna veszik a debreczeni 6578 sztkvben 4758 hrsza foglalt 1073 öl Zsidó-kert szőlőt Rácz Gábor és neje Varga Mariától 6400 kor.

SZÍNHÁZ.

Műsor :

Szerda : Fernandé és a földalatti Páris.

Csütörtök : San-Toy.

Péntek : (előszőr) Rejtett arez.

Szombat : Katalin.

Vasárnap : d. u. Romeo és Julia.

Este : (előszőr) Régi szerető.

Levél a szinigazgatóhoz.

A következő sorok közlésére kéretünk fel!

Tekintetes

Makó Lajos szinigazgató urnak

Helyben.

Az október havi műsor ki van nyomtatva és szembetünő, — hogy valószínűleg tévedés folytán — a „B” bérlőkkel nagyon mostohán bántak, eltekintve attól, hogy „A” és „C” bérlőknek 3—4 ujdonságuk van addig a „B” nek csak egy Lotti ezredesei, de

másrészt a „szomorú játékok” is csak nekünk jutottak. Van szerencsénk tehát az igen tisztelt Igazgató urat fölkérni, hogy ezen az anomálián segítsen sziveskedjen.

Debreczen, 902. október 8.

Több „B” bérlő.

Tisztességes színház.

A Szegeden megjelenő Füg. „Közvélemény”-ből olvassuk : Szokatlan módon köszöntött be Makó Lajos volt szegedi szinigazgató Debreczenbe. Az első előadás előtt felgördült a függöny, Makó egyszerű magyar ruhában a közönség elé lépett, és felőrs programbeszédet mondott, amelyből megtudta a közönség, hogy Makó Lajos tisztességes színházakat akar. Hát lehetséges ez? A színház és a tisztesség fogalma összehasonlítható? Hát bizony ez manapság, a midőn a szinpadí erkölcselenség oly nagy, hogy a bujálkodás ronda nyoszolyájába a közönség előtt levetkőzödött veti magát az örömlányál és társánál alább súlyedő színész és színésznő, — a Makó Lajos önzetes kijelentése is tiszteletre méltó, bár tudjuk, hogy szavát aligha lesz képes megtartani. Becsülendő azonban a pusztá törekvés is. Hisszük, hogy Makó Lajos szavát meghallják mindenütt a vidéken és erős visszhang lesz reá a válasz. Itt is az ideje, hogy Thália hajlékából kiverjük az oda betolakodott prosiitucziót.

Levél a főmérnökhöz.

Vettük a következő sorokat :

Tek. Aczél Géza főmérnök urhoz !

Nem tudjuk van-e tudomása arról, hogy a vasuti hid és vánház közötti utat felbontják? Állítólag azért, hogy fejlebb emeljék 50 centiméterrel. Ez helyes, szükséges is volt. Mert Debreczennek az a legforgalmasabb útja, mégis eddig a legrosszabb volt. Gidres gödrös. Életveszedelem volt rajta a járás.

Valószínű, van róla tudomása?

De, hogy mily csiga lassusággal készítik, arról bajosan szerez tudomást?

Mert lehetetlennek tartjuk az érzék hiányt annak felismerésére, hogy a legforgalmasabb utat a lehető legrövidebb idő alatt kell, szükséges elkészíteni.

Mert most valóságos életveszedelmes ott a közlekedés. Különösen hetivásárok alkalmával.

A vasuti hidtól a közraktárba vezető sinekig öt hét alatt készült el az alig 100 lépésnyi ut.

Ez idő alatt feldült ott néhány szénás szekér, valami kloaka félbebe egy szegény asszony beledült talyigástól stb.

Nehogy azt mondja ám erre a főmérnök ur, mint szokta mondani : „minek ment bele? Miért dült föl?” „Ki mondta azt neki, hogy bele döljön.”

Az ut másik felét két hete babrálják, természetesen úgy, hogy ott a közlekedés közveszélyes.

Vállalkozó már régen és bizonyára olcsóbban is készítette volna el, mint a mibe ez az istenverte lassuságu „házi kezelés” a hirhedt Debreczen város főmérnöki hivatal e kedvencz, de édes terhe kerül. Kérjük

Tolnai Dániel cipő áruházában **DEBRECZEN**

óriási választékban megérkeztek az

őszi és téli idényre mindentéle

Legjobb minőségű áruk!

női, férfi és gyermekcipők,

ooooooooooooo Leszállított olcsó árak! 6-6

főtér 49 szám, a főpostával szemben

készíttesse el a jövő héten, mert elkészíthető.

Megemlítjük, hogy a közraktár befordulónál az ut két felén valami falakat húztak, melyek úgy 50 cm-ternyire állnak ki a fődből, továbbá 4 drb. 80 cm-ternyi magas czölöpöket állítottak fel. —

Nem tudjuk, mire való ez?

De az bizonyos, hogy még sok szerencsétlenségnek, amint már egyszer volt is, lesz szülő anyja, ha úgy marad.

Nyílt uton gátló czölöpöket felállítani a miniszteri rendelet is tiltja.

Azokat a falakat és czölöpöket el kell távolítani. Elég volt már ez által egy szerencsétlenségből.

Most jön az ut renoválás körül kifejtett főmérnöki talentum java.

Azt hittük, hogy közraktárbevezető vasúti sintől a vámházig terjedő utat egyenes vonalba veszik. Azt hittük az egész renoválás ez egyik fő oka. —

Nem, ezt nem teszi a főmérnöki ész, hanem továbbra is girbe-gurba utat készítet. — Pedig ugyan sokba kerülhet az kis ut javítás.

Tegnapelőtt 5 mond öt ember a szakadó esőben csakis azzal foglalkozott, a vizet egyik kátyuból a másikba erozette.

Hát bizony Debreczen város közvagyona — ilyeneket látva — csakugyan Csáki szalmája.

Végül kérjük szívesen a főmérnök urat, vétesse egyenesbe azt az utat.

Most még nem késő!

Elégtétel egy debreczeni honvédfőhadnagynak.

Egy alaptalan vádaskodás ellen szép elégtételt kapott a debreczeni 3-ik honvéd gyalogezred egyik jeles, fiatal, népszerű főhadnagya: Rab Ákos, a ki a nagy gyakorlatok alatt a legénységet a kapzsi szipolyozástól mentette meg, a miért is ellene a honvédelmi miniszternél tett sürgőnyi feljelentést az illető kocsáros. Most leérkezett a miniszteri válasz és teljes elégtételt szolgáltat Rab főhadnagynak. Így hangzik:

Löwinger Márton magyar csékei lakos kocsáros f. évi szeptember hó 2-án táviratban azon panaszt tette hozzám, hogy Rab Ákos minden ok nélkül szuronyos őrt állíttatott az ő üzlete elé, hogy oda senki be ne menjen. Az ezen távirati feljelentés alapján eszközölt megállapítások során kiderült, hogy az ez évi őszi fegyvergyakorlatok idején f. évi szeptember hó 2-án a m. kir. debreczeni 3. honvéd gyalogezred Magyarcséke községben tartózkodott és az ezrednek ezen községbe való bevonulását megelőzőleg, Rab Ákos főhadnagy a tisztii étkezdével és a legénységi szakácsokkal már M.-Csékére érkezett, hol is azt észlelte, hogy Löwinger Márton kocsáros azon előnyt, hogy egyedüli kocsáros a faluban, ki akarta aknázni oly módon, hogy a betért legénységtől az elfogyasztott ételért szokatlan nagy árt szedett, mint pld. két tojásért 66 fillért, Rab főhadnagy, az ebben tájékozatlan legénység érdekében a kocsáros ajtó elé az utcára egy honvédet állított fel azon meghagyással, hogy az ezredhez tartozó legénységet a kocsáros magas árára figyelmeztesse, minek folytán a legénység a kocsárba nem is ment be az ezred megérkezéseig. Ekként alaptalan Löwinger Márton kocsáros azon panasza, hogy üzlete elé a kérdéses alkalommal fegyveres őrt állíttatott, hogy oda senki be ne menjen, mihez képest ezen ügyben Rab főhadnagy elleni további eljárásra alap nem volt. Felhívom a vármegye közönségét,

hogy Löwinger Márton kocsáros m.-csékei lakos panasza elintézéséről értesítse. A miniszter helyett Gr o m o n államtitkár.

Sport.

Football-Match a Sporttéren.

A debreczeni torna és kerékpáros egyesület ügyvivő elnökétől nyert értesítés szerint közöljük, hogy az említett egyesület által a múlt hóban rendezett országos tornaverseny alkalmával eldöntetlenül maradt labdarugó mérkőzés a m. á. v. gépjavitó műhelyében fennálló „Egyetértés” dal- és zeneegylet, valamint a debreczeni torna és kerékpáros egyesület football csapatjai között, f. hó 12. delután kerül döntésre az egyesületi sporttéren.

Ezen mérkőzés annál is inkább lesz érdekes, mert mindkét egyesület football csapatja, az országos tornaverseny alkalmával tapasztaltak után, amikor tudomás szerint egyik csapat sem bírta a másikat legyőzni, azóta folyton gyakorolt, úgy hogy ez alkalommal egy szabályszerű football match lefolyásában fog a közönség gyönyörködhetni.

A debreczeni torna és kerékpáros egyesület, az országos verseny alkalmával kitűzve volt díjat (ezüst serleget) most újból kitűzte, az esetre ha a mérkőzésben a vendégegylet football csapatja lesz a győztes.

A f. hó 12-én az az vasárnap délután 3 órakor a „debreczeni torna és kerékpáros egyesület Sporttéren rendezendő labdarugó mérkőzésre vonatkozólag tudatjuk, hogy ez alkalommal a néző közönség részére ülőhelyek csak korlátolt számban becsájtathatók rendelkezésre, amennyiben úgy az ülőhelyek mint a páholyoknak száma a kis méretű tribünön kevés. Erre való tekintettel intézkedett a versenyt rendező bizottság hogy úgy az ülőhelyek valamint 9 drb. páholyra szóló jegyek már előre is ifj. Gyürky Sándor ur papirkereskedésében megszerezhetők legyenek, mit a football match iránt érdeklődő t. közönség figyelmébe ajánlunk.

IRODALOM.

A legújabb népdalkötet.

Dóczy József, a kitünő népdalköltő, — a ki hangulatos magyar nótáival az ország szívét dobbantotta meg, — újabb nótákat írt, a melyeket egy gazdagon kiállított kötetben a kiváló szerző szülővárosának irodalmi köre, a debreczeni Csokonai-kör adott ki. — Dóczy József neve sokkal ismertebb az ország dalkezelő közönsége előtt, hogy sem külön méltatásra szorulna. Ő írta „Felednélek . . .”, „Nádfedeles kis házikóm . . .”, „Kit gyászol a fecskemadár . . .”, „Szeretöt keresek . . .”, „Magas a kaszárnya . . .”, „Mandulafa . . .”, „Sötét erdő sűrűjéből kakuk madár hallik.” kezdetű nótákat. Dalolja valamennyit az egész ország. A Csokonai kör által most kiadott harmincz új népdal Dóczy Józsefsikereit csak gazdagítani fogja. Ezek a dalok szívből fakadnak és egytől-egyig a leggyorsabbban országos népszerűsége tarthatnak számot. Melegen ajánljuk olvasóinknak, hogy a gazdagon kiállított füzetet, mely harmincz új népdalt zongorára és énekre tartalmaz és díszes kiállítása mellett mesés olesó, né mulaszszák el megszerezni. A nótáskönyv postautalványon ötkoronat megrendelhető a szerzőnél Dóczy József pénzügyi titkárnál, Temesvár Pénzügyigazgatóság.

CSARNOK.

Vaterloo.

Ereckmann—Chatrián elbeszélése után fordította: ifjabb Móríc Pál.

Már arról beszélgettünk, hogy a falu másik részét is megkell támadni, — de meglepően híre futott, hogy egy hatalmas porosz hadoszlop, mintegy huszonötezer főnyi erős sereg, Charleroi felől, hatban támad reánk.

Megfoghatatlan volt, hisz a Saambre partját már kitisztítottuk. Ez a hátból támadó porosz hadoszlop így bizonyosan az erdősekben fejtozködött.

Felhat óra tájt Saint-Amandnál még hevesebben ujtult meg a küzdelem. Blücher erre az oldalra vonta össze a főerejét. — Most a legkedvezőbb alkalom nyílt a falu másik részének elfoglalására, de a váratlan porosz hadoszlop várakozásra kényszerített minket.

A patakpartján mindkét házsor megvolt szállva. Jobbról mi francziák, balról a poroszok telepedtünk meg. A puska tűz szünetelt, közbe közbe csak olykor-olykor dördült el néhány lövés, mindmégannyi jól célzott lövések. Kölesönösen egymást ügyeltük, mintha csak azt mondtuk volna:

— Csak egy kis levegőt szippantsunk, majd elbánunk veletek!

Az átellenes házakban mind kipróbált hegyes áru, szétálló fülv, kékkabatos, bőrcsakós, borzasbajuszu vén poroszkatonák állottak. Olyan erős katonák, a ki látta őket könnyen feltehetné volna, hogy szétvernek minket. A tisztek vizsgálták, buzdították az embereiket.

A patak mellett húzódo két utcaszélen sötet magában a patakban is két hosszú sorban feküdték a holtak. Némelyik rész a kőfalnak hirtelen támaszkodva kuporgott. Ezek midőn súlyosan sebesültek, még volt annyi erejük, hogy kimasztak a barezi tulakodásból, azután pedig a kőfal mellé kuporodtak, elvérzésben pusztultak el. Sőt a patakban még állva is megmeredt némely halott. Ugy látszott, mintha a patak oldalába göresösen kapaszkodván, kiakartak volna mászni, de már nem mozdultak. Vagy ha a napsugár pillanatra bevilágított a homályos, összelőtt romok közé, a kövek, a gerendák, a roncsok alatt ott is szétzuzott, iszonyu holttestek hevertek.

Folyt. köv.

Haszonbérlet.

1700 cat. hold területű ez ideig házilag kezelt földbirtok teljes gazdasági felszereléssel, 32 hold dohány engedélylyel, őszi vetéssel, takarmánnyal, mező-gazdasági szeszgyárral 12 évre haszonbérbe adandó. Bővebb felvilágosítást nyújt dr. Freund Jenő ügyvéd Debreczen Piacz-u. 70.

(3-1.)

APRÓ HIRDETESEK.

10 szög 40 fillér, azontul minden szó 2 fillér. A legkisebb hirdetés 40 fillér. Vastag betűkből szedett minden szó 4 fillér.

Ninesen ajándék!

ezt kizárják legolcsóbb árunk. Divatos női ruhakelmék, díszek, Barchetek, kendők, melleg alsók **Boros Testvérek** nődivat áruházában Debreczen Kossuth-u. 6.

Fiatal fűszeres segéd

és egy tanuló teljes ellátás mellett azonnali belépésre felvétetik Klein fűszer üzletében Miklós-u. 22.

SZENDRÓ SÁNDOR

zongora, hangszer készítő és hangoló ajánlja legjobb gyártmányú zongoráit, hegedűt és pianinóit. Javításokat és hangolásokat előnyös árak mellett eszközöl Szt. Anna-u. 3.

Ermelléki asztali bor

— H. K. Szentimrei, 1901 évi termés — hectoliterenként is eladó Arany J. u. 3.

Kevéssé használt

teljesen kijavított **vetőgépek** Klein Jakab gépraktárában a nagy tozsdé udvarán feltűnő olesó árban kaphatók, ugyanott kovács szerszámok és egy vaseszterga pad olesó eladó.

Eladó hordók teljesen újak 700 litertől 1000 literig, értekezhetni a kiadóhivatalban.

Valódi harezzi kanári remekül éneklő eladó. Czim a kiadóhivatalban.

Egy majdnem új

Sebunda-fele pedálos czimbalom jutányos áron eladó. Czim a kiadóhivatalban megtehető.

Egy boros pince kiadó. — Értekezhetni Kossuth-utca 15.

Eladó Tizenhárom város-u. 6 sz. ház ondódi földjével. Értekezhetni Lorauff u. 27.

Használt de jó karban

levő **mosógépet** megvételre keresek. Balogh Jánosné Derecske.

Eladó vagy kiadó.

A vasut és esolnakázó tő mellett gyárhelyiségnek, ipartelepnek alkalmas új épület, ugyanott lakások is kaphatók. Értekezhetni Kétmalom u. 11.

A pozsonyi gazdasági kiállításon arany érdemmel kitüntetett:

Rimaszombati Conservgyár részvénytársaság

ajánlja mindenféle gyümölcs, főzelék, cukrozott gyümölcs, hus-conserv kiváló jómínőségű készítményeit, igen jutányos áron, ismét eladóknak megfelelő árengedménnyel.

Árjegyzéket kívánatra azonnal küld az Igazgatóság. 10-3

Ott és Marschall cég

A színházzal szemben Kossuth-utca 15.

Ajánlja a t. vevő közönség szíves figyelmébe **női és férfi szabó kellékek** és díszekben dusan felszerelt raktárát.

Szíves figyelmébe

Legújabb Női színházi Gaze nyakkendők, csokor és Boak

különlegességek.

Női és férfi zsebkendők és bőrkesztyűkben.

Most érkezett őszi, téli

Jäger alsó ing és ujjasait.

OOOOOO OOOOOO OOOOOO

Több

száz vég finom
2. 3. 4 és 5. forintos

női ruhaszövet

== leszállítva ==

85 kr. frt 1. frt 1.20 frt 1.50-ért kapható

Bosznay J. és Társa

divatáruházban 4.
Kossuth utca 5.

OOOOOOOO OOOOOO OOO

MIHALOVITS ISTVÁN gyógyszerháza a „Kigyó”-hoz Debreczenben.

MOLLITERGIN

Arccs és kézbőr puomitó s szépitő szer.

A „Mollitergin” teljesen ártalmatlan alkotórészekből álló [tehát sem higanyt, sem ólmot, sem egyéb fémeket nem tartalmazó] oly bőrfinomító s szépitő szer, mely nem zsíros s míg ártalmatlanságra nézve teljesen megegyezik a krémé celeste, vaselin, glicerinnel, addig hatás tekintetében jóval felülmúlja azokat.

Hatása rögtön! Az arccs s kézbőrt puhává, fehérré s üdévé teszi. Bármikor, tehát nappal is használható. Nem rontja az arccsbőrt, mint a fémeket tartalmazó arccskenőcsök. Elmulasztja a szeplőt, májfoltot, pörsest, pattanást, mitesszereket s a könnyebb bőrbajokat. Kisimítja a ránczokkal teli arccsot.

Használati utasítás. Az arccsot s kezeket bármilyen szappannal [legjobb a mandola vagy kissé szagosított házi szappan] langyos vízben megmossuk, puha törülkövel szárazra töröljük s ekkor jól bekenjük Molliterginne. A kenést mindaddig folytatjuk, míg a bőr a folyadékot be nem issza. Nappali használatkor a bekenett arccsot s kezeket tiszta rizsporba mártott ruhával töröljük meg.

Egy üveg Mollitergin ára 1 korona.

Készítő hely s főraktár Mihalovits I. gyógyszerháza a „Kigyó”-hoz Debreczenben.

Jersan-Calcop

Vastartalmu, tápláló erősítő és vértképző, kellemes ízű, könnyen emészthető. Kérdezősködjünk orvosainknál.

Kapható minden gyógyszerházaiban. Főraktár Hajdumegyerén Muraközy László gyógyszer-nél.

SZABADOS és ROSSI

vízvezetékek és világítási vállalat

DEBRECZEN

Piacz-utca 58.

Légszesz és vízvezetékek

CLOSETEK

és csatornázások,

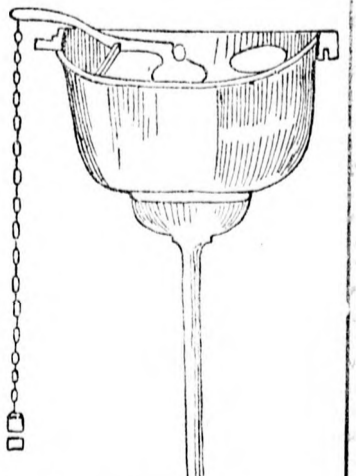
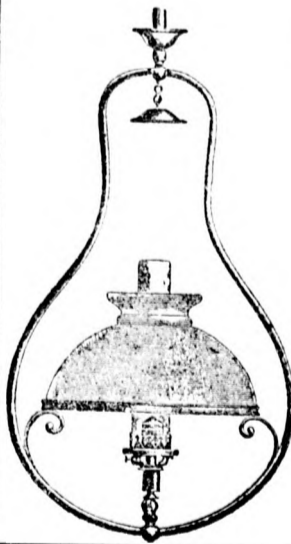
SZIVATTYUK

Fürdőberendezések

és Gőzfürdők

stb. berendezésére.

Kőanyagcsövek raktáron

Nyomatott Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdájában Debreczen, a főpostáival szemben.